

20.7.13

77b (ובעולת העוף לראב"ע) → 78b (בשלמא רבי יוחנן)

1. כי יגנב איש שור או שה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת הששה: שמות כא, לו
 2. שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה: ויקרא כב, כו
 3. אך בכור שור או בכור כשב או בכור עז לא תפדה קדש הם את דמם תזרק על המזבח ואת חלבם תקטיר אשה לריח ניחח לה: במדבר יח, יז
 4. וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש לה: ויקרא פרק כז פסוק לב
 5. זאת הבהמה אשר תאכלו שור שה קשבים ושה עזים: דברים פרק יד פסוק ד

הרי עלי עולה יביא כבש רבי אלעזר בן עזריה אומר או תור או בן יונה מנחות יג:

- I Continuation of dispute between ר' יוחנן/ר"ל if case assumed by ר"ש or תמימים שנשחטו בחוץ or תמימים שנשחטו בפנים is ר"ש
- a Reasons:
- i תמימים: ר"י prefers to read case as including even תמימים
- ii תמימים: ר"ל juxtaposition of טביחה – מכירה: טביחה cannot work with תמימים, so טביחה cannot be applied to תמימים
- b Consistency: dispute in re: selling a טריפה according to ר"ש:
- i ר"י: liable for חמשה וחמשה - even though טביחה wouldn't generate liability (שחיטה שאינה ראויה), selling does
- ii ר"ל: exempt – since טביחה doesn't generate liability, neither does מכירה
- c Arguments:
- i ד' וה' → ר"י ruling that if he stole כלאים and slaughtered it or stole a טריפה and sold it – liable for ד' וה'
- 1 Interpretation #1: author is ר"ש – even though שחיטת טריפה wouldn't carry liability, selling it does
- (a) Rejection: author is רבנן –
- (i) Bloc k (ר"י): if so, why do they limit liability for טריפה to selling?
- (ii) Response (ר"ל): if it is ר"ש, why limit liability for כלאים to שחיטה?
1. Rather: just as ר"ש could be the authority, mentioning שחיטת כלאים but including מכירה
2. So too: רבנן could be the authority, mentioning מכירת טריפה but including שחיטת טריפה as well
- (iii) Rejoinder (ר"י): if it is ר"ש, since טריפה can only have 1 (מכירה), he also mentioned 1 (שחיטה) in re: כלאים
1. But if: it is רבנן, why not just bundle them and mention both טביחה ומכירה in re: כלאים וטריפה?
- 2 Challenge: how can כלאים be included in the rubric of ד' וה'? the תורה stipulates שה (or שור),
- (a) And: רבא stated that every time שה appears, it excludes כלאים (via בנין אב)
- (b) Answer: this case is different, the disjunctive או includes כלאים
- (c) Challenge: v. 2 uses או and we read that as excluding כלאים (or נדמה – animal that resembles neither parent)
- (i) Answer (רבא): both are contextually driven:
1. In re גניבה: it states only שור ושה which can't produce (anything) – או must include כלאים
2. In re קדשים: it states או עז כשב, which could produce כלאים, או must be exclusive
- a. Challenge: in v. 2 it also states שור או כשב, which can't produce כלאים – why exclude?
- i. Answer: since the second disjunct must be exclusive, so must first one
- ii. Challenge: try opposite approach – since 1st disjunct appears to include, why not 2nd also?
- iii. Answer: 2 מעוטים needed (כלאים + נדמה); 2 ריבויים unneeded (if כלאים in, certainly נדמה is)
- (d) Question: what is the application of רבא's בנין אב?
- (i) Cannot be: קדשים – already excluded via v. 2
- (ii) Cannot be: מעשר בהמה – excluded via תחת::תחת from קדשים (vv. 2,4)
- (iii) Cannot be: בכור – excluded via v. 3 – both mother and father must be "שור"
- (iv) Answer: for פדיון פטר חמור (must be a שה as per יג: שמות) – שמה and not שמה
1. question: according to ר"א, who permits using כלאים for פטר חמור?
2. answer: to exclude a טמא born of a טהורה or vice-versa (contra ר"י who infers that from v. 5)
- a. question: can a טהורה become pregnant from a טמא?
- b. Answer: yes, from a קלוט (proper species with unclown hoofs) as per ר"ש (calls it a טמאה)
- II רבא: if רבא took a נדר to bring an עולה and designated an ox which was then stolen
- a question: can the גנב exempt himself by replacing a lamb (לרבנן) or a bird (לראב"ע) (see מנחות יג: above)
- b or: can רבא claim he wanted to fulfill the מצוה in the finest way (and שור must replace גנב)
- i Answer: רבא may replenish less expensive as per משנה above – he has repaid the debt owed by רבא to רבא